

องค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

เรื่อง การบริหารจัดการการผลิตอ้อยโรงงาน

ชื่อเกษตรกรเจ้าขององค์ความรู้

นางดารณี กังวล

วันเดือนปีเกิด

13 กรกฎาคม 2498

หมายเลขบัตรประชาชน

3120100918330

ที่อยู่

49/1-2 ต.เขาน้อย อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

โทรศัพท์

081-2678199

ความเป็นมา

นางดารณี กังวล หรือเรียกกันด้วยความสนิทสนมว่า “พี่ตั๋ย” มีภูมิลำเนาเดิม อยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แต่ทำงานกับ พี่ประยูร กังวล ทั้งสองท่านประกอบอาชีพรับราชการ ตำแหน่งนักวิชาการสหกรณ์ สังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ ต่อมาได้ขอย้าย เพื่อกลับมายังภูมิลำเนาของสามีที่อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากบิดามารดาของสามีแก่ชราและขาดคนดูแลกิจการไร่อ้อยซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของครอบครัว การที่ยังคงรับราชการ ทั้งสองคน ทำให้การดูแลกิจการไร่อ้อยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีเวลาไม่เพียงพอ ใหนที่สุดพี่ตั๋ยจึง ตัดสินใจลาออกจากราชการ ด้วยการเข้าโครงการลาออกก่อนเกษียณอายุราชการ เมื่อปี 2547 เพื่อที่จะได้มีเวลา ปรังปรุงและพัฒนากิจการไร่อ้อย พร้อมทั้งมีเวลาดูแลเอาใจใส่บิดาและมารดาของสามี ได้อย่างเต็มที่

องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

การประกอบอาชีพไร่อ้อยที่ผ่านมามีผลผลิตน้อยมาก สาเหตุเนื่องมาจากสภาพดินฟ้าอากาศ บางปีน้ำท่วม บางปีฝนแล้ง ผลผลิตเสียหาย ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นการผลิตโดยอาศัยน้ำฝน ไม่มีระบบชลประทาน เพราะการติดตั้งระบบชลประทานมีต้นทุนสูง เกษตรกรรายย่อยไม่สามารถลงทุนได้ด้วยตนเอง ทั้ง ๆ ที่อำเภอปราณบุรีมีเขื่อนปราณบุรีเป็นแหล่งน้ำต้นทุนอยู่แล้ว ช่วงแรกภาครัฐเข้ามาสนับสนุนเรื่องระบบชลประทานก็คาดว่าจะทำให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนเพิ่มขึ้น จึงไม่ละความพยายามในการหาแหล่งน้ำเพื่อนำมาใช้ในแปลงไร่อ้อย

ในปีการผลิต 2554/2555 จึงได้ขอเข้าร่วมโครงการกับทางโรงงานน้ำตาลในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลและทำระบบน้ำในแปลงอ้อย ซึ่งขณะนี้ก็เริ่มดำเนินการไปแล้ว และมีความคาดหวังว่า ในปีการผลิตปีหน้าอาจจะได้ปริมาณผลผลิตสูงกว่า ค่าเฉลี่ยอย่างแน่นอน

สรุปองค์ความรู้ที่ใช่

✚ การผลิต

เนื่องจากการทำไร่อ้อยของครอบครัวแต่เดิมมา จะเป็นการขยายพื้นที่ทำการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตเสียเป็นส่วนใหญ่ เพราะพื้นที่ทำการเกษตรมีมาก ประกอบกับความอุดมสมบูรณ์ของดินก็ยังดีอยู่ สภาพดินฟ้าอากาศ ฝนตกต้องตามฤดูกาล จึงสามารถเพิ่มจำนวนผลผลิตโดยการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกได้ ต่อมาเมื่อมีการปลูกซ้ำในพื้นที่เดิมเป็นระยะเวลานาน กลับพบว่าผลผลิตลดลงเรื่อย ๆ จนแทบจะไม่คุ้มกับการใช้จ่ายในการลงทุน ประกอบกับสถานการณ์ที่ดินก็มีจำนวนลดลงไม่สามารถหาพื้นที่ใหม่ ๆ เพื่อการทำเพาะปลูกได้ จึงมีแนวคิดที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตภายใต้กรอบแนวความคิดที่จะเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยการปลูกอ้อยในพื้นที่เท่าเดิมแทนการขยายพื้นที่ปลูกใหม่ โดยเริ่มจาก

1) การปรับปรุงประสิทธิภาพการไถพรวน

จากเดิมการไถพรวนจะดำเนินการหลังจากเก็บเกี่ยวอ้อยต่อปีที่ 3 แล้วจะทำการจุดไฟเผาใบอ้อยเพื่อให้ง่ายต่อการไถพรวน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ดินสูญเสียอินทรีย์วัตถุและเสื่อมคุณภาพเร็วขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน จึงจำเป็นต้องไถกลบใบอ้อยลงไปในดินด้วย แต่เนื่องจากการไถกลบใบอ้อย จำเป็นจะต้องปรับปรุงเครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้อยู่เดิม (รถแทรกเตอร์เพลาดียว 75 แรงม้า พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วง) จำเป็นจะต้องเปลี่ยนอุปกรณ์ต่อพ่วง คือ หางไถจากเดิมใช้ขนาด 3 ใบ เป็นหางไถที่สามารถไถพร้อมตัดใบอ้อยได้ในคราวเดียวกัน จนเวลาผ่านไปประมาณ 6 ปี (3 ปี ไถ 1 ครั้ง รวม 2 ครั้ง) จึงเริ่มเห็นความเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ดินมีความแข็งแรงต่าง ก็กลับอ่อนตัวจนรถแทรกเตอร์สามารถไถได้ลึกเพิ่มขึ้น มีการเก็บสะสมความชื้นในดินได้มากขึ้น

2) การปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องจักรกลทางการเกษตร

เนื่องจากสถานการณ์ด้านแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตรได้รับผลกระทบมากที่สุดเพราะภาคการเกษตรมีรายได้ไม่สูงเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ทำให้แรงงานในไร่อ้อยขาดแคลน จึงทำให้ต้องมีการปรับปรุงอีกเครื่องหนึ่ง โดยการซื้อเครื่องจักร (รถแทรกเตอร์ 2 เพลา ขนาด 120 แรงม้า พร้อมเครื่องปลูกอ้อย เครื่องพรวนและใส่ปุ๋ย) มาทดแทนแรงงานในการปลูกอ้อย

3) การปรับเปลี่ยนพันธุ์อ้อย

จากเดิมการใช้พันธุ์อ้อยปลูกใหม่แต่ละปี จะกระทำโดยการใช้พันธุ์ดั้งเดิมที่ครอบครัวมีอยู่ใช้ปลูกเพื่อทำแปลงอ้อยพันธุ์ ผ่านไประยะหนึ่งกลับพบว่า การเจริญเติบโตของอ้อยพันธุ์ดั้งเดิม (พันธุ์แร็กนาร์, Ragnar) มีการเจริญเติบโตลดลง ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าที่ผ่านมา จึงได้เริ่มมองหาอ้อยพันธุ์ใหม่ ๆ มาปลูกทดแทนพันธุ์อ้อยที่มีอยู่เดิม โดยการซื้อพันธุ์อ้อยจากโรงงานน้ำตาลปราณบุรีและจากเพื่อนเกษตรกรชาวไร่อ้อยคนอื่น ๆ ที่มีพันธุ์อ้อยพันธุ์ดี โดยมีพันธุ์อ้อย 2 ประเภทที่นำมาปลูก คือ อ้อยพันธุ์เบา (อายุการปลูกและเก็บเกี่ยวได้เร็ว) กับอ้อยพันธุ์หนัก (อายุการปลูกและเก็บเกี่ยวช้า) ทั้งนี้ เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการในฤดูกาลเก็บเกี่ยว

การตลาด

เนื่องจากอ้อยเป็นพืชอุตสาหกรรม มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่เพาะปลูกและแรงงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องมีขบวนการบริหารจัดการที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จ โดยมีขบวนการบริหารจัดการดังนี้

1. การตกลงทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

อ้อยเป็นพืชเพียงไม่กี่ชนิดที่มีกฎหมายควบคุมโดยเฉพาะ มีองค์กรและสถาบันที่ก่อตั้งขึ้นมาโดยอำนาจของกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอยู่ในอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลมีการแบ่งปันผลประโยชน์กันอย่างชัดเจนระหว่างเกษตรกรชาวไร้อ้อยและโรงงานน้ำตาล (ชาวไร่ 70 : โรงงานน้ำตาล 30)

ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มขบวนการผลิตจะมีการกำหนดราคาซื้อขายเป็นการล่วงหน้า และมีการตกลงทำสัญญาซื้อขายอ้อยล่วงหน้า ระหว่างชาวไร่อ้อยกับโรงงานน้ำตาล

2. การวางแผนการผลิต

เมื่อจัดทำสัญญาตกลงซื้อขายอ้อยล่วงหน้ากับโรงงานน้ำตาลแล้วก็ต้องวางแผนการผลิตอ้อยเพื่อส่งมอบให้กับโรงงานน้ำตาลตามจำนวนที่ได้ตกลงทำสัญญาไว้กับโรงงานน้ำตาล โดยเริ่มดำเนินการ ดังนี้

- 1) การจัดการแรงงานปลูกอ้อย และดูแลรักษาอ้อยต่อ การจัดการแรงงานปลูกอ้อยและดูแลรักษาอ้อยต่อ จะจัดหาแรงงานจากจังหวัดอุบลราชธานีโดยมีหัวหน้าคนงานที่จังหวัดอุบลราชธานีเป็นผู้ประสานงานในการจัดหา เมื่อคนงานมาพร้อมแล้วก็เริ่มปลูกอ้อยและดูแลรักษาอ้อยต่อ ระหว่างเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน
- 2) การปลูกอ้อย จะใช้รถแทรกเตอร์ 2 เฟลดา ตัดท้ายเครื่องปลูกอ้อย และใช้คนงานเสียบอ้อยจำนวน 2 คน ส่วนแปลงอ้อยขนาดเล็กที่ไม่สามารถใช้รถปลูกได้ก็ต้องใช้คนปลูก เสรีแล้วทำการฉีดพ่นยากำจัดวัชพืช (ยาฆ่า + ยาคุมวัชพืชขอก) สำหรับอ้อยต่อ ปี 1 และปี 2 ก็จะใช้แรงงานฉีดพ่นยากำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ย
- 3) การดูแลรักษา เมื่ออ้อยปลูกใหม่ได้ประมาณ 1 เดือนครึ่ง ถึง 2 เดือน ก็จะใช้รถแทรกเตอร์พรวนร่องอ้อยเพื่อกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยอีกครั้ง เป็นครั้งที่ 3 โดยปุ๋ยที่ใช้จะเป็นปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 สำหรับอ้อยต่อจะใส่ปุ๋ยจำนวน 2 ครั้ง ครั้งแรกประมาณเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน (เมื่อมีฝนตก) ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 และครั้งที่ 2 ประมาณเดือนสิงหาคม - กันยายน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15
- 4) การเก็บเกี่ยวผลผลิต ฤดูหีบอ้อยจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนธันวาคม - เดือนเมษายน ดังนั้นจะต้องเตรียมอุปกรณ์และแรงงานให้พร้อมสำหรับการเก็บเกี่ยวอ้อยได้ทันตามกำหนดเวลา จึงมีความจำเป็นต้องจัดจ้างแรงงานตัดอ้อยไว้เป็นการล่วงหน้า กล่าวคือ ต้องมีการจ่ายเงินค่าแรงล่วงหน้าให้กับคนงานที่จะมาตัดอ้อยโดยจะจ่ายตั้งแต่เดือนมิถุนายน เพื่อให้มีเงินใจว่าจะมีแรงงานมาตัดอ้อยส่งโรงงานในเดือนธันวาคม - เดือนเมษายน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวก็มีความเสี่ยง เพราะบางครั้งคนงานที่รับเงินค่าแรงล่วงหน้าไปแล้วก็ไม่มาตัดอ้อยให้ตามสัญญาก็มี ถึงแม้ว่าจะมีการจ่ายเงินผ่านหัวหน้าคนงานแล้วก็ตาม แม้ว่าจะเป็นความเสี่ยงแต่ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามจัดการดังกล่าวนี้ แต่เท่าที่ผ่านมากการจัดการในลักษณะดังกล่าวนี้ ปรากฏว่ายังไม่เคยประสบปัญหาถึงขนาดไม่สามารถปฏิบัติงานได้ งานก็สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต
- การพัฒนาขอบเขตการบริหารจัดการ
- การบันทึกและทำบัญชีรายรับรายจ่าย
- การคิดต้นทุนการผลิต

แนวคิดในการทำงาน

ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด มุ่งเน้นเศรษฐกิจพอเพียง

หลักคิดในการประกอบอาชีพ

อ้อยเป็นพืชอุตสาหกรรม มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่เพาะปลูกและแรงงานจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องมีขอบเขตบริหารจัดการที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จ

ที่มาของข้อมูล (ผู้ถอดองค์ความรู้)

ชื่อ - นามสกุล นางสาวเพียงใจ น้อยดี
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
หน่วยงาน สำนักงานเกษตรอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

